

зації зайнятості населення в умовах фінансової кризи; підвищення економічної активності населення, посилення мотивації населення до укладення трудових договорів, сприяння продуктивній зайнятості населення з орієнтацією на інноваційну модель розвитку виробництва; підтримки підприємницької ініціативи громадян і розвитку малого та середнього підприємництва, самостійної зайнятості населення; впровадження міжнародних стандартів щодо умов та охорони праці на виробництві; проведення моніторингу розвитку трудового потенціалу на коротко-, середньо- і довгострокову перспективу; удосконалення трудового законодавства; підвищення ролі соціального діалогу у формуванні державної політики та забезпечення реалізації принципів рівноправності його учасників.

З метою розвитку ресурсного потенціалу економіки та соціальної сфери країни доцільним буде запровадження міжнародного міграційного досвіду в практику міграційної політики України. Підвищення заробітної плати, яка б становила 60–70 % від зарплат європейського рівня, надання соціально захисту та соціальних гарантій громадянам, що повернуться до України, удосконалення державної міграційної політики в цілому сприятиме зменшенню відтоку кваліфікованих кадрів, припиненню вимивання трудового і генетичного потенціалу, сприятиме його акумулюванню в Україні. В умовах інтеграційного процесу найбільш конкурентоспроможною є робоча сила, що має професійну мобільність. Однак аналіз наявних трудових ресурсів та соціально-економічного розвитку України свідчить, що в сучасних умовах відтворення трудового потенціалу не відповідає завданням формування конкурентоспроможної робочої сили. Саме розвиток людського капіталу, його висока якість і, відповідно, висока конкурентоспроможність, може дати Україні шанс приєднатися до розвинених держав світу.

Література

1. Богиня Д.П. Основи економіки праці : навч. посібник / Д.П. Богиня, О.А. Грішнова. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Знання-Прес, 2002. – 313 с.
2. Лісогор Л.С. Формування ринку праці в Україні: наукове видання / Л.С. Лісогор; Ін-т економіки НАНУ. – К.: Знання – 2003. – 296 с.
2. Михайлова Л.І. Людський капітал: формування та розвиток в сільських регіонах. Монографія. – К.: ЦНЛ, 2008. – 388 с.
3. www.kmu.org.ua Урядовий портал. Департамент комунікацій влади та громадськості Секретаріату КМУ “Трудовий потенціал – важливий чинник соціально-економічного розвитку України”, 20.09.2007 р.
4. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

УДК 330.14

О.П. ПОДРА

Хмельницький національний університет

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Проаналізовано людський капітал як основний стратегічний чинник формування інноваційно-інвестиційної моделі розвитку України, розглянуто сучасний стан та проблеми, запропоновані напрямки активізації та стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності.

This article represents human capital as a basic and strategic factor of ukrainian regions' development innovation and investment model creation. We have analyzed the present state and problems, recommended ways of activation and stimulation of innovation and investment activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі у вітчизняних і зарубіжних вчених є чимало праць, присвячених проблематиці визначення рівня інвестиційної привабливості господарюючих суб'єктів, регіонів, держави. У запропонованих підходах переважна кількість авторів намагаються врахувати якомога більше чинників, здатних позитивно впливати на наміри інвесторів, хоча ці чинники є далеко не рівноцінними. Все більшої ролі набуває людський капітал, як один з визначальних елементів розвитку підприємства, регіону, держави, оскільки визначає ефективність використання виробничого, природного та фінансового капіталів. Особливо це відстежується на регіональному рівні, оскільки природний, трудовий, економічний, інфраструктурний, науково-технічний потенціали, наявність податкових преференцій безпосередньо визначають обсяг залучення інвестицій до економіки регіонів; інші, зокрема, доходи і видатки місцевих бюджетів, обсяги промислового, сільськогосподарського виробництва, фінансові результати від діяльності суб'єктів господарювання характеризують рівень економічного розвитку регіону, але безпосередньо не впливають на активізацію інвестиційно-інноваційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості формування інвестиційно-інноваційного середовища розвитку регіонів за рахунок розвитку людського капіталу є досить дослідженою темою, що має як традиційні трактування так і нові підходи, які потребують детального опрацювання та перевірки у перспективі. Окремі складові дослідження інвестиційно-інноваційного розвитку викладені у працях О. Длугопольського, М. Бутко, М. Карліна, Б. Панасюка, Л. Семів, У. Садової та інших [1–3]. Однак проблематика теми вимагає все детальнішого її опрацювання, розробки шляхів вдосконалення, примноження, відтворення людського капіталу, як детермінанти інвестиційно-інноваційного та соціально-економічного розвитку регіонів.

Невирішені частини проблеми. Суперечливими залишаються питання формування нової моделі інвестиційно-інноваційного розвитку за рахунок людського капіталу, як основи постіндустріального суспільства, а особливо інтелектуального капіталу, який визначає інноваційну діяльність та передбачає ефективне використання технологічних, комерційних, виробничих заходів. Актуальною стає розробка шляхів відтворення людського капіталу за рахунок прискорення науково-технічного прогресу, визначення його пріоритетних напрямків, підвищення інвестиційної активності господарюючих суб'єктів, галузей, регіонів та країни в цілому.

Постановка задачі. З огляду на існуючі невирішені проблеми, необхідно дослідити формування інвестиційно-інноваційної стратегії за рахунок розвитку людського капіталу, який стає ключовим чинником функціонування національної економіки та підвищення рівня економічного потенціалу України. Ключовими чинниками, які забезпечують такий розвиток є науково-технічна та інноваційна діяльність, що забезпечується інтелектуальним капіталом нації, який є ключовим елементом людського капіталу. Така діяльність через розвиток людського капіталу забезпечує основи теперішньої та майбутньої модернізації, технічного оновлення виробництва, впровадження енерго-, ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій, підвищить продуктивність праці, рівень та якість життя населення.

Основний матеріал дослідження. Рівень економічного розвитку на сучасному етапі визначається рівнем розвитку інтелектуального капіталу, науки та техніки, ступенем їх використання і впровадження, тобто рівнем інноваційної активності, який має вплив практично на всі аспекти національного розвитку і визначає місце країни у світовому господарстві. Інтеграція України у світову економічну систему на рівноправних засадах можлива лише в тому випадку, коли продукція вітчизняних виробників товарів та послуг буде конкурентоспроможною на зовнішніх ринках та відповідатиме світовим стандартам якості. Як відомо, досягти такого ефекту можна за рахунок скорочення витрат та підвищення якості виробленої продукції, тобто, за рахунок розвитку людського капіталу через систему професійної та вищої освіти, перекваліфікації та підвищення кваліфікації; за рахунок вдосконалення системи охорони здоров'я, впровадження профілактичних заходів; за рахунок розвитку науки, як основи інноваційного, високотехнологічного, знаннємісткого розвитку держави. З огляду на це, варто відмітити, що на державному рівні розроблено Стратегію економічного та соціального розвитку України на 2004–2015 рр. та затверджено інноваційну модель розвитку, в якій головним джерелом довгострокового економічного та соціального зростання визнаються наукові надбання та їх технологічне застосування, тобто, інтелектуальний капітал, що дасть можливість підвищити конкурентоспроможність економіки, гарантувати економічну безпеку, захист національних інтересів та місце країни у світовому співтоваристві.

У умовах економіки знань виграє той, хто вмів їх використовувати і перетворює у доходи. Саме тому у світі дедалі підсилюється увага до науки, яка стає безпосередньо генеруючою силою, основою розвитку НТП і зростання на його основі ефективності виробництва. Розширення масштабів створення, освоєння, впровадження у виробництво нової високоефективної техніки й технологій забезпечує зростання продуктивності праці, зниження матеріало- й енергомісткості, поліпшення якості продукції. Витрати на наукові дослідження і на вищу освіту розглядаються як інвестиції у знання – вирішальний чинник у забезпеченні розвитку людського капіталу, економічного прогресу, активізації професійної творчості, поліпшенні життєвих стандартів. Саме науковий потенціал країни і здатність до його реалізації детермінує з інноваційно-інвестиційним розвитком економічної системи.

Головними цілями сучасної інноваційної політики держави та її регіонів є формування нової моделі інвестиційно-інноваційного розвитку, яка б включала інструменти прискорення науково-технічного прогресу, визначення його пріоритетних напрямків, підвищення інвестиційної активності господарюючих суб'єктів, галузей, регіонів та держави в цілому.

Інноваційна політика може мати різний характер нововведень. Зокрема, використання стратегії перенесення, тобто, використання в національній економіці наявного зарубіжного науково-технічного потенціалу через закупівлю ліцензій на високоефективні технології для освоєння виробництва продукції нового покоління. Можна скористатися стратегією запозичення, тобто спробувати випускати наукомістку продукцію, яку раніше випускали високорозвинені індустріальні країни, використовуючи власну дешевшу робочу силу та національний виробничий потенціал, також застосувати стратегію нарощування, згідно з якою використовується власний науково-технічний потенціал, для створення нових продуктів та технологій, які використовуються у виробництві товарів та послуг, в соціальній сфері. В кінцевому результаті, не залежно від обраної стратегії людський капітал примножується за рахунок отримання, запозичення чи перенесення нових знань та навичок окремих працівників, внаслідок чого продуктивність праці та ефективність виробництва підвищується.

В Україні існують розроблені підходи до побудови моделі інноваційного розвитку країни та її регіонів, за рахунок розвитку людського капіталу, як визначального чинника постіндустріального суспільства. В основу підходів покладено поняття інтелектуального капіталу, який визначає інноваційну діяльність та передбачає ефективне використання технологічних, комерційних, виробничих заходів, що призводять до появи на ринку новітніх виробничих процесів та устаткування, які в результаті впливають на зменшення витрат та підвищення якості продукції. Загальновідомим є той факт, що наука може розвиватися та створювати нові технології лише за умов, коли на її розробки чи винаходи є попит в економіці, а отже і є додаткові кошти. Економічна криза 90-х років в Україні негативно позначилася на стані розвитку людського капіталу і науки зокрема. Відтік кадрів, скорочення обсягів фінансування, падіння престижу наукової праці в суспільній свідомості, погіршення матеріально-технічного забезпечення досліджень, відсутність можливостей для втілення їхніх результатів у виробництво – ось далеко не повний перелік проблем, які виникли в цій сфері. Як наслідок, фактичні значення основних пара-

метрів розвитку інноваційної економіки (зокрема, кількості дослідників на 1000 осіб населення, обсягу реалізації інноваційної продукції, числа інноваційно-активних підприємств, частки високотехнологічної продукції в експорті тощо) стали нижчими від порогових. Проте, незважаючи на більш ніж 10-літній період економічної кризи 90-х років, людський капітал України дотепер залишається досить високим.

Для повної оцінки розвитку людського капіталу в умовах трансформаційних зрушень необхідно приділити належну увагу кадровому складу наукової сфери, оскільки саме науковий потенціал має величезний вплив на економічний та соціальний розвиток держави.

У 1990 р. в Україні було зосереджено 6 % світового науково-технічного потенціалу при чисельності населення близько 0,1 % світової. З кожної 1000 зайнятих 11 осіб працювали в науково-технічній сфері. У 2001 р. таке співвідношення становило вже 6 осіб на 1000 зайнятих, а у 2006 р. – 5 осіб (табл. 1) [4].

Таблиця 1

Динаміка чисельності працівників наукової сфери в Україні за 1990-2007рр.

Рік	Загальна чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт, осіб	Кількість виконавців наукових та науково-технічних робіт на 100 тис. зайнятих	Темп змін чисельності проти попереднього року, %	Обсяг виконаних робіт, у фактичних цінах	Темп змін проти попереднього року, %	Чисельність докторів наук в економіці, осіб	Темп змін проти попереднього року, %	Чисельність кандидатів наук в економіці, осіб	Темп змін проти попереднього року, %
1990	313079	12,3	–	–	–	–	–	–	–
1991	295010	11,6	94,2	–	–	8133	–	–	–
1992	248455	10,1	84,2	–	–	8797	108,2	–	–
1993	222127	9,1	89,4	–	–	9224	104,8	–	–
1994	207436	8,7	93,4	–	–	9441	102,4	–	–
1995	179799	7,5	86,7	–	–	9759	103,4	57610	–
1996	160103	6,9	–	1111,7	–	9974	102,2	58132	100,9
1997	142532	6,3	89,0	1263,4	113,7	10322	103,5	59332	102,1
1998	134413	6,0	94,3	1269,0	100,4	10446	101,2	59703	100,6
1999	126045	5,9	93,8	1578,2	124,4	10233	98,0	59547	99,8
2000	120773	5,9	95,8	1978,4	125,3	10339	101,1	58741	98,7
2001	113341	5,6	93,9	2275,0	115,0	10603	102,6	60647	103,3
2002	107447	5,3	92,2	2496,8	109,8	11008	103,8	62673	103,3
2003	104841	5,2	97,6	3319,8	133,0	11259	102,3	64372	102,7
2004	106603	5,3	101,7	4112,4	123,9	11573	102,8	65839	102,3
2005	105512	5,1	96,2	4818,6	117,2	12014	103,8	68291	103,7
2006	100245	5,2	101,9	5354,6	111,1	12488	103,9	71893	105,3
2007	96820	5,1	98,0	6700,7	125,1	12845	102,6	74191	103,2

За роки незалежності України чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт скоротилася з 313 тис. осіб у 1990 р. до 96 тис. у 2007 р., тобто більш ніж втричі. Відбулося істотне скорочення чисельності науковців найвищої кваліфікації (докторів і кандидатів наук) у науковій сфері, хоча загальна чисельність їх в економіці України протягом досліджуваного періоду майже щорічно збільшувалась: наука залишилася цариною основної діяльності менш як для 50 % від загальної чисельності фахівців такого рівня. Оскільки майже 90 % аспірантів та докторантів навчаються коштом державного бюджету, можна зробити висновок, що витрати держави на їх підготовку не трансформуються в наукові результати. У 1995 р. за рахунок держбюджету навчалося 96 % аспірантів, а у 2004 р. – вже 89 %, частка докторантів незмінно становить 95 %. Але, як і 18 років тому, тільки один із шести здобувачів залишає заклад із захищеною дисертацією.

Аналізуючи названу складову наукового потенціалу України, слід оцінювати не лише загальні обсяги та динаміку показників, але також їхню частку у ВВП. За даними Світового банку, 85 % сукупних світових інвестицій у науку здійснюють країни-члени ОЕСР, 11 % – Індія, Китай, Бразилія, нові технологічно розвинуті країни Східної Азії і лише 4 % – решта країн світу, в тому числі Україна.

Стаття 34 Закону України “Про наукову та науково-технічну діяльність” передбачає бюджетне фінансування даної сфери в розмірі 1,7 % від обсягу ВВП. Але за 2001–2007 рр. фінансування науки з цього джерела коливалося в межах 0,41–0,48 % ВВП. Визначеного в законі показника (1,7 %) не досягає навіть сумарний обсяг коштів, що надійшли з усіх джерел (табл. 2) [5].

Протягом 2001–2007 рр. загальний обсяг фінансування науки у відсотках до ВВП досяг свого максимального значення 144,8 млн грн у 2007 р. Загальний обсяг фінансування НДДКР з усіх джерел на 1 виконавця становив, за даними 2007 р., 112073 грн, тобто близько 1778 дол. на місяць (порівняймо: у США та Японії – 150 тис. дол. на місяць). Такий разючий розрив у цифрах, природно, приводить до висновку, що для України навіть і 2 % ВВП, направлених на фінансування науки, замало, щоб вирішити проблеми інвестиційної складової технологічного прориву.

Таблиця 2

Джерела фінансування науки за 2001-2007 рр.

Показник	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Загальний обсяг коштів з усіх джерел, млн грн	1971,4	3013,8	3059,8	4534,6	5751,6	6160,0	10850,9
Темп зростання порівняно з попереднім роком, %	112,2	152,8	101,5	148,2	126,8	107,1	176,2
Надходження з держбюджету, млн грн	55,8	45,5	93,0	63,4	28,1	114,4	144,8
Фінансування на 1 виконавця наукових та науково-технічних робіт з усіх джерел, грн	17393	28049	29185	42537	54511	61449	112073
Темп зростання порівняно з попереднім роком, %	119,5	161,3	104,1	145,7	128,1	112,7	182,4
Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП, %	1,11	1,11	1,24	1,19	1,09	0,98	0,93
Обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт, у фактичних цінах, млн грн	2275,0	2496,8	3319,8	4112,4	4818,6	5354,6	6700,7
Темп зростання порівняно з попереднім роком, %	114,9	109,7	132,9	123,9	117,2	111,1	125,1

Аналіз наукових праць з інвестиційної тематики вказує на те, що одним з найважливіших чинників належного розвитку інновацій в регіонах України є наявність фінансових і, в першу чергу, податкових пільг як це робиться в багатьох країнах-членах ЄС.

Яскравим прикладом є Угорщина та Словаччина, які стараються розвивати нові виробництва, вдосконалювати трудовий капітал, використовуючи інвестиції та надаючи податкові пільги. Так, наприклад, в Угорщині в пріоритетних регіонах і промислових зонах надаються пільги у розмірі 100% на строк до п'яти років для створення нових виробничих потужностей національних виробників, підвищення їх конкурентоспроможності на європейському ринку, а підприємствам пропонується поступове зменшення бази оподаткування на величину витрат на розвиток людського капіталу.

Досвід ЄС, США, Японії свідчить, що для досягнення успіху в інноваційному розвитку необхідно зосередити ресурси на реалізації національних пріоритетів, оскільки саме інноваційна модель розвитку економіки країни та регіонів, через розвиток людського капіталу, є визначальним чинником прогресу суспільства та підвищення добробуту громадян. Як відомо, трудовий капітал втілюється в праці кваліфікованих робітників, частка яких залежить від технологій, що застосовуються на підприємстві. Чим більша частка технологій, тим вищі вигоди до трудового капіталу. Вдосконалення технологій чи перехід на нові технології вимагає фінансування підвищення кваліфікації і перекваліфікації робітників. Зазвичай посиляються на досвід США, де фірми інвестують більш ніж 30 млрд. дол. на рік у підвищення кваліфікації персоналу. Одна лише фірма "Дженерал Електрик" щорічно інвестує в трудовий капітал понад 100 млн. дол. [6].

Інвестування у розвиток науки є найбільш вигідним, оскільки від рівня наукового розвитку залежить конкурентоспроможність держави, саме від впровадження наукових розробок у виробництво залежить собівартість вироблених продуктів та дохід, який отримують у результаті їх реалізації. Інвестування цієї галузі є одним з найперспективніших, тому повинно здійснюватись не лише у вигляді державних видатків на розвиток науки, а й через приватні вкладення.

Інвестиційно-інноваційна програма розвитку має бути детально розроблена від найнижчого до найвищого рівня і врешті-решт затверджена на державному рівні. Джерела фінансування такої програми можуть бути різноманітні, такі як: кошти господарюючих суб'єктів, бюджетні кошти, кошти державної інноваційної компанії, кошти недержавних інвестиційних фондів та кошти іноземних інвесторів.

Із урахуванням економічної ситуації в Україні становлення моделі інноваційного, високотехнологічного розвитку країни та її регіонів за рахунок людського капіталу може відбуватися завдяки таким чинникам:

– фінансовий підтримці інновацій, яка заснована на системі податкових пільг та примноження інтелектуального капіталу;

- створення необхідних умов та системи мотивації за рахунок дотацій та субсидій підприємствам;
- державним гарантіям інвестиційних кредитів, які надаються суб'єктам підприємницької діяльності;
- страхування ризиків інноваційного підприємництва.

Формування такої моделі повинно бути спрямовано на активізацію інноваційної діяльності економічних суб'єктів, створення привабливого інноваційного клімату на місцевому рівні, залучення підприємств та організацій до міжрегіонального та міждержавного науково-технічного співробітництва, підготовка спеціалістів для потреб науково-технічного комплексу і розвитку регіону.

Активізація інноваційної діяльності суб'єктів господарювання передбачає створення сприятливих умов для розробки і впровадження у виробництво досягнень НТП, наприклад, проведення на місцевому рівні конкурсу інноваційних ідей, надання переможцям фінансової підтримки на патентування винаходів, створення дослідних зразків, тобто, стимулювання та заохочення розвитку наукових кадрів, інтелектуального капіталу нації.

З метою інституційного забезпечення сприятливого інноваційного клімату перспективним є створення структур підтримки інноваційного бізнесу, які виконуватимуть роль сполучних ланок між наукою і виробництвом, сприятимуть налагодженню міцному взаємозв'язку між ними. Державне фінансування інновацій є недостатнім, тому підприємства власним коштом фінансують інноваційну діяльність. В той час, як частка держави у фінансуванні інноваційних проектів в індустріально розвинутих країнах складає від 20 до 45 %. Тому доціль-

ним є залучення коштів з альтернативних джерел, одним з яких можуть бути потужні підприємства, заощадження населення, іноземні інвестиції.

Зміцнення економіки держави та регіонів можливе лише через поглиблення науково-технологічної співпраці, налагодження міжрегіональних коопераційних зв'язків великих підприємств. Для реалізації цього напрямку можна запропонувати створення міжрегіональних промислово-фінансових груп на базі великих підприємств та провідних науково-дослідних інститутів окремих регіонів. Оскільки збільшення масштабів виробництва, концентрація капіталу роблять можливим ефективне використання наявного науково-технічного потенціалу.

Основним стратегічним ресурсом впровадження інноваційної моделі розвитку економіки є люди з їх інтелектуальним, підприємницьким, виробничим потенціалом, що поки недооцінюється в Україні. Цю проблему необхідно вирішувати шляхом забезпечення впровадження інноваційної моделі розвитку, створення реальних передумов щодо ефективного використання трудового потенціалу. Це може бути здійснено шляхом спільних зусиль державних та регіональних структур управління та суб'єктів господарювання. Витрати на наукові дослідження та вищу освіту розглядаються як інвестиції у знання – вирішальний чинник у забезпеченні економічного прогресу, активізації професійної творчості, поліпшенні життєвих стандартів. Наука тісно пов'язана з освітою і як наслідок, регрес науки тягне за собою руйнацію освіти, а отже і низький рівень розвитку людського капіталу, який позначається на його конкурентоспроможності, ефективності та продуктивності. Саме науковий потенціал країни і здатність до його реалізації визначають інноваційно-інвестиційний розвиток економічної системи.

Висновки і перспективи подальшого дослідження. Реалізація моделі інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів має базуватись на основі наукового потенціалу та повинна відбуватися поступово, враховуючи всі необхідні елементи, а одним з основних механізмів такої реалізації повинні стати інноваційно-спрямовані інвестиції, тобто інвестиції у знання, які зможуть забезпечити структурні зміни, підвищити продуктивність праці та рівень життя населення регіону. З метою активізації інвестиційної діяльності взагалі та збільшення обсягів інвестицій у знання держава повинна використовувати виважені та дієві засоби впливу, зокрема, як один з інструментів, податкові пільги. Прискорення темпів економічного та соціального розвитку, ефективне використання національних та регіональних особливостей вітчизняної економіки можливе лише за умов ефективного використання, примноження, розвитку, відтворення людського капіталу, який є визначальною детермінантою соціально-економічного, інвестиційно-інноваційного, культурного розвитку вітчизняного господарства.

Література

1. Длугопольський О. Інноваційна діяльність як невід'ємна складова політики структурних перетворень в індустріальному виробництві: світовий досвід та українська специфіка / О. Длугопольський // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2001. – № 6. – С. 75.
2. Бутко М. Інноваційні імперативи регіонального розвитку в Україні / М. Бутко // Економіст. – № 7. – 2006. – С. 26.
3. Касич А. Структурні чинники формування інноваційно-інвестиційної системи України / А. Касич // Економіст. – № 10. – 2007. – С. 52.
4. Наукові кадри та кількість організацій. Держкомстат України // www.ukrstat.gov.ua/
5. Джерела фінансування технологічних інновацій. Державний комстат України // www.ukrstat.gov.ua/
6. Смирнов В. Классификация и виды человеческого капитала в инновационной экономике / В. Смирнов, И. Скоблякова. – Режим доступу: <http://creativeconomy.ru/library/prd165.php>

УДК 338:331

Н.М. ПОЛИВ'ЯНА

ВНЗ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ГЕНЕЗИС КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Висвітлено значення концепції соціального капіталу для сучасних мультидисциплінарних досліджень, проаналізовано генезис концепції соціального капіталу, підходи до визначення категорії соціального капіталу та їх співвідношення, виокремлено визначальні риси соціального капіталу.

The role and importance of the social capital concept in modern multi-disciplinary research expanded, genesis of the social capital concept and approaches to the definition of the social capital category and its interconnections analyzed, the social capital defining features marked.

Найважливішою проблемою, що стоїть перед економістами у всі часи, є пошук ресурсів для забезпечення економічного розвитку та зростання добробуту. Аналіз перспектив розвитку був би неповним без врахування ролі соціального капіталу у цьому процесі.

Усвідомлення ролі і значення соціального капіталу відбулося на Заході. Теоретичні основи дослідження соціального капіталу закладені у роботах П. Берд'є, Дж. Коулмена, Р. Патнема і знайшли подальший розвиток у дослідженнях Р. Барта, В. Бейкера, П. Вілсона, Дж. Вулкока, Н. Ліна, А. Портеса, М. Шиффа, Ф. Фукуями та багатьох інших дослідників, які внесли свій вклад у формування сучасної мультидисциплінарної теорії.